

זרמות יבוא מי מביא ומה מידת ההשפעה על הטיפוח

ראובן זלץ

**לקראת פרסום לוח הפרים
"אפריל 2019" שיהווה בשורה
טיפוחית טובה למגדלים, הנה סיכום
של שישה שנתונים שבהם הובאו
זרמות פרים לישראל מאירופה וצפון
ארה"ב. שלוש חברות מייבאות זרמה
לישראל: גנטיקה איכותית, פריון
ושיאון. המניעים ליבוא הזרמה,
הם שונים בין החברות •**

תוצאות הפרים שזרמתם מגיעה לישראל, והנבחנים בתנאי ישראל, מגיעות אחר כ-3 עד 4 שנים, לאחר תחילת ההזרעות בפר.

יבוא זרמה - לאורך השנים, שיאון ייבאה זרמות לישראל משלושה מניעים עיקריים:

- 1. השוואה בין המדינות** - בטרם היוסדות אירגון האינטרבוול, ובטרם היו לנו מדדים להשוואה, זרמות הפרים שהגיעו מחול, היוו את הבסיס להשוואה בין המדינות. היו פעמים שאף השתתפנו בניסויים בין לאומיים, שנתמכו בארגונים חיצוניים, לצורך השוואה גנטית בין המדינות השונות. כך היה בעבר הניסיון הפולני שבו השתתפו מספר מדינות, שזרמת פריהם הוזרעה על האוכלוסיה המקומית. כך גם פרים רבים שהגיעו בשנות ה-80 וה-90 (האינטרבוול כבר נוסד), ושתוצאות בנותיהם בישראל עזרו לנו לדעת את ההתאמות בין ישראל למדינות שמהן יובאו הזרמות. ובכך לפתח את משוואות ההמרה בין המדינות השונות לישראל. לימים, האינטרבוול המקבל את נתוני ספר העדר שלנו (כפי שהוא מקבל מכלל המדינות החברות בו), מעביר את ההמרות לפרים הנבחנים בין המדינות השונות. יש להדגיש - ההמרות מהאינטרבוול, הם רק לפרים הנבחנים השונים בעולם: כל 4 חודשים, כ-10,000 פרי הולשטיין שונים, מהמדינות החברות בארגון, מתפרסמים לפי ההמרות לאותה המדינה.
- 2. טיפוח** - שימוש בפריים נבחנים מהעולם להזרעת עתודות. לאורך כל השנים, הטיפוח הישראלי השתמש בפריים נבחרים מחו"ל. עיקר המטרה הייתה כניסה של קווי דם אחרים מקווי הדם של הטיפוח המקומי. יש לזכור

כבר מספר שנים
ששיאון מבצעים
וממיינים את העגלים
לפי מבחני הג'נומיק
בהולנד. המחויבות הזו
עומדת רק במידה ונתוני
העגלים גבוהים דיים
כדי להכניסם להזרעה
בעדר הישראלי

שהשימוש בפרים אלו גרם למערכת הטיפוח, לא מעט אכזבות, אולם ביחד עם זאת, גם ניסוי עם חומר גנטי זר. אין להתעלם מכך שמעת לעת, מגיע פר המוביל את כלל הטיפוח הישראלי להישגים מרשימים. זכור לטובה הינו הפר ג'סטס שעשרה מבניו תרמו רבות בישראל. "הסינון" בין תחילת השימוש של פרי היבוא, ועד פר נבחן ברמת 'לוח הפרים' הוא גבוה מאוד, ומכאן שמרבית הפרים, לא מגיעים לרמות כאלו גבוהות בישראל. אנו נוטים לזכור לטובה את הפרים שתרמו (וטוב שכך), אולם לצידם, עשרות פרים שלא הגיעו לרמה הרצויה.

3. **זרמה ממוינת** - כיוון שהטכנולוגיה עדיין לא קיימת בישראל, והביקוש הצודק מהרפתנים קיים, אנחנו מייבאים, מספר שנים, את הזרמה הממוינת מחו"ל.

כיום, אנו נמצאים בעמדה שונה. פרי הג'נומיק מציפים את לוחות הפרים בעולם כולו, ובודדים מהם נשארים בפריות לשימוש כנבחנים. המשמעות - הפרים באים והולכים. ובמידה ואחד הפרים מגיע לידי ביטוי טוב בישראל, הזמנת הזרמה שלו מאגודת המקור, היא במרבית המקרים עם התשובה - "צר לנו, הפר איננו".

בעת האחרונה, אנו מקיימים כינוסים של רפתנים ובהם הסברים על ההבדלים בין תוצרי הטיפוח המקומי הנשען ברובו על פרים נבחנים מהימנים לעומת השימוש בפרי ג'נומיק או נבחנים מחו"ל. הרצאה ברוח זו, קיבלנו לאחרונה מאפרים עזרא. הממצא העיקרי שאנו רואים הוא ההבדל של כ-130 נקודות החמ"מ לטובת הפר הישראלי. המשמעות הכלכלית של נתון חשוב זה, מוכפל שבדקים את נתוני הפרה. טבלה 1 מבטאת סיכום של שישה שנתונים אחרונים ביבוא הזרמה, לפי שלוש קטגוריות של פרי היבוא: עם מבחן בישראל; עם מבחן בחו"ל; ג'נומיקים בחו"ל. מרבית הפרים

מגיעים עם נתוני פריי ג'נומיק בחו"ל ומיעוטם, עם נתוני מבחן בחו"ל. לימים, לפרים שיש מספיק בנות בישראל הם מקבלים את מבחנם המקומי.

הבדל משמעותי וחשוב שניכר מהמספרים של טבלה 1, הם מספר ההזרעות לפר שמקורו בחברות היבוא השונות. כששיאון מייבאת פר, כפר צעיר לבחינה, אזי מגיעים לכ-100 בנות למבחן מהימן ומוצק. לא כך בהזרעת מרבית הפרים האחרים. כששיאון מביאה זרמת פר לעתודות, הזרמה מוגבלת והדרכים לבחינת תוצאות הפר עוברות הרבה תחנות, כפי שנכתב למעלה.

מעת לעת, שיאון ייבאה זרמה לשימוש, כפר מן השורה בלוח הפרים. וזאת למה? היו זמנים של מצוקה בפרים שהתאימו לעגלות. לעיתים, הפר "מתבטא בהצלחה" במדינות רבות והסיכוי להצלחתו בישראל, גבוה. דוגמא לכך היא הפר בליסטו. לפר בנות רבות במדינות רבות והבנים שלו מובילים את לוחות הפרים בעולם. גם בישראל אנו אוספים ומפעילים את בניו. לצד זה, אנו פרסמנו אותו כפר לשימוש הרפתנים.

מספר נקודות להבנה טובה יותר של הטבלה

- הפעלת הפרים בישראל היא כשנה וחצי עד שנתיים לאחר לידתם בארץ המקור. מכאן ששנתון 2017, עדיין לא הגיע לידי מימוש סופי ויופיעו עוד פרים משנתון זה בעתיד הקרוב. ופרים נבחנים ניתן לראות בשנתונים 2012 ותחילת 2013.
- כבר בשנים הראשונות, הפרים היו עם נתוני ג'נומיק, אולם הפרסום בטבלה הוא רק לפי מבחנם היום ולכן לא מפורסמים נתוניהם המקוריים. אולם, כולם שיובאו, היו בנתונים גבוהים וטובים לאותה התקופה, אחרת לא היו "מתחרים" ומצליחים להיות משווקים מול נתוני הנבחנים הישראלים.

מרכז מזון גבעת יואב

אחל"ם
חץ אביב שנה

- ✓ מרכז מזון גבעת יואב מספק מזון בחלוקה לאכוס עבור רפתות ומפטמות
- ✓ אנו מתמחים בייצור מזון איכותי עם דגש על מזונות גסים ברמה גבוהה
- ✓ המנות איכותיות ומוקפדות ומאפשרות בצילות מזון מעולה וכלכליות מוכחת במשק השיתופי והמשפחתי

ח.ג.י. חברה לייצור ושיווק חקלאי בע"מ
 מושב גבעת יואב רמת הגולן, מיקוד 12946
 טל. 04-6762130, פקס. 04-6762673
 E-mail: hag1@012.net.il 052-3201204 בייד

טבלה 1: הזרעות פרי יבוא בישראל שנולדו בין השנים 2011 ל-2017

שנת לידה	סה"כ פרים בשנתון	חברה מיבאת	מס' פרים	מס' הזרעות	זרמת יבוא לפי שנתוני לידה-נתונים עדכניים במבחן מרץ 2019				נתוני פרים נבחנים ישראלים לפי שנת ההזרעה, במבחן מרץ 2019							
					עם מבחן בישראל (מרץ 2019)		עם מבחן בחו"ל		ג'נומיק בחול		מס' פרים נבחנים ישראלים	חמ"מ ממוצע				
					מספר פרים	חמ"מ ממוצע	מספר פרים	חמ"מ ממוצע	מספר פרים	חמ"מ ממוצע						
2012	25	גנטיקה איכותית פריין שיאון	14	1,061	3	316	11	318	1	546	19	449				
													10	5,531	4	756
													3		3	371
2013	29	גנטיקה איכותית פריין שיאון	16	1,234	1	392	16	416	3	371	22	483				
													10	1,052	9	517
													3		2	299
2014	18	גנטיקה איכותית פריין שיאון	15	1,325	3	462	13	299	2	451	19	527				
													3		3	395
													23	1,923	23	686
2015	29	גנטיקה איכותית פריין שיאון	23	1,923	6	1,641	6	779	20	752	17	526				
													4	762	4	928
													12	70	12	859
2016	24	גנטיקה איכותית פריין שיאון	20	407	4	762	4	928	5	903	18	607				
													5	8	5	903
													4	762	4	928
2017	17	גנטיקה איכותית פריין שיאון	12	70	5	8	5	903	12	859	22	628				
													38	9,456	7	9,456
													3	6,020	3	6,020
סה"כ	142	גנטיקה איכותית פריין שיאון	100	6,020	7	9,456	7	9,456	4	40	117					
													38	9,456	7	9,456
													0	0	0	0

טבלה 2: פרים נוספים - פרי ג'נומיק הולנדים

הפר	שם	מספר	אבות הפר		%	תכונות יצור						תכונות נלוות			
			אב	אב אם		חלב	שומן	חלבון	לרת"ס	פוריות	הישרדות	התמדה	אינדקס		
			ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג	ק"ג
G	פרופיט א	5933	108	28.7	0.21	23.9	0.17	-0.32	-0.5	74	-	-0.6			
G	בילדר	5934	275	27.5	0.14	21.1	0.10	-0.45	-0.5	74	-	-1.0			

הפר	שם	מספר	המלטות פר מעבר			שיפוט גופני במבכירות					
			% הישנות	% המלטה	% תמותה	% הישנות	עטין כלי	מקום פטמות	עומק עטין	רגליים	גודל גוף
G	פרופיט א	5933	חזוי	-1.1	0.0	חזוי	108	109	102	111	105
G	בילדר	5934	חזוי	-1.9	0.0	חזוי	117	106	117	108	99

להכניסם להזרעה בעדר הישראלי. ב-4 השנים האחרונות לא נמצאו עגלים שכאלו. לאחרונה, נבחרו שני פרי ג'נומיקים הולנדים שיופיעו בלוח הפרים תחת הכותרת של 'פרים נוספים'. אנו רכשנו את זרמתם ונשתמש בהם כפרי ג'נומיק שיעזרו ויתמכו בהתאמה בין ישראל להולנד.

בלוח הפרים - אפריל 2019 יופיעו תחת הכותרת, פרים נוספים, 3 סוגי פרים שונים בתשלום. פרים אלו יהיו במיכלי המזריעים ואין להזמין מראש:

1. פר נבחן בחו"ל שיש לו כבר מבחן טוב בישראל
2. פרי ג'נומיק הולנדים
3. פר שזרמתו ממוינת

אנו סיפקנו את מרבית הבקשות של המגדלים לזרמה ממוינת, לעונת ההזרעות המתקיימת כעת. אולם, תמיד יש מגדלים המבקשים "בזמנים אחרים". אנו נוסף פר אחד, שיהיה ברשות המזריעים, שייתן פתרון למקרים שכאלו. להלן נתוני הפרים הג'נומים ההולנדים (הם יחולקו למיכלי המזריע בזמן החלפת הלוח). קווי הדם של פרים אלו, שונים מהקווים הנמצאים בעדר הישראלי. ▲

- משנתון 2014 והלאה - לפרים עדיין אין מבחן בישראל וכל נתונייהם הם בעיקרם ג'נומיקים בלבד.
- יש לשים לב לירידה ברמת החמ"מ מפרסום הפר בתור ג'נומיק ועד להיותו נבחן בישראל (3-4 שנים לאחר ההזרעות שלו). בכל מקרה, רמת החמ"מ של פרים נבחנים ישראלים, גבוהה יותר בכ-120-130 נקודות החמ"מ לעומת החמ"מ של פרים שמקורם בחו"ל ויש להם מבחן בישראל.
- ממוצע ההזרעות לפר שזרמתו מיובאת על ידי שיאון הוא גבוה יותר, וניתן מנתונים אלו לבצע את המבחן המהימן בישראל. בתקופה זו יובאה זרמה מכ-100 פרי יבוא מחברות שאינן שיאון, שהזריעו כ-6,000 הזרעות, לעומת 38 זרמות מפרי יבוא ששיאון יבאה, עם 9,450 הזרעות.
- פרים המגיעים לישראל, ומספר הזרעותיהם הוא מועט (במשקים המדווחים לספר העדר) - אין לפרים אלו כמעט משמעות גנטית. רק בהיותם קבוצה, אולי ניתן לראות משמעות גנטית כללית, אולם לא פרטנית לפר.
- בכל שנה, הגיעה בממוצע זרמה מכ-25 פריי יבוא מגזע ההולשטיין לישראל הסכם לביצוע מבחני ג'נומיק בהולנד. כבר מספר שנים אנו מבצעים וממיינים את העגלים לפי מבחנים אלו. כחלק מההסכם, אנו מחויבים להפעיל פרי ג'נומיק הולנדים בישראל. המחויבות הזו עומדת רק במידה ונתוני העגלים גבוהים דיים כדי